

5.10.2023

Hvor meget påvirker EU dansk lovgivning?

I 2015 lavede Tænk tanken EUROPA en opgørelse, der viste, at mellem 14% og 58% af dansk lovgivning stammede fra EU. En opdatering viser, at det nu gælder mellem 12% og 54%.

Skrevet af

Iben Tybjerg Schacke-Barfoed

📞 +45 71 99 29 06

✉️ iben@thinkeuropa.dk

Hovedkonklusioner

- I 2015 viste en opgørelse fra Tænk tanken EUROPA, at mellem 14% og 58% af al dansk lovgivning udspringer fra EU-direktiver eller EU-forordninger. En opdateret opgørelse i perioden 2016 - 2022 viser et lille fald i perioden, idet mellem ca. 12% og 54% af al dansk lovgivning kan siges at udspringe fra EU via direktiver eller forordninger.
- De 12% dækker over danske love, der implementerer EU-direktiver, mens de 54% medregner alle vedtagne forordninger i EU i perioden 2016 - 2022, der umiddelbart er gældende uden først at skulle gennemføres i dansk ret. Faldet i procent kan bl.a. tilskrives, at Danmark har øget sin nationale regelaktivitet i de seneste år.
- De politikområder, hvor EU kvantitativt vedtager mest lovgivning generelt, er på "klassiske" EU-samarbejdsområder som landbrug, miljø og klima, det indre marked og forbrugerpolitikker. Når man isoleret kigger på EU-direktiver, rykker områder som transport og beskatning højt op på listen.
- De danske ministerier, der behandler flest EU-sager, er Erhvervsministeriet, Miljøministeriet, Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Opgørelsesmetoden af sager fordelt på ministerier er behæftet med en vis usikkerhed, men resultaterne ligner billedet fra undersøgelsen i 2015 og andre undersøgelser af emnet.
- Med et Europa-Parlamentsvalg i juni 2024, er det interessant at have in mente, hvilke politikområder EU særligt påvirker. Ligesom det er interessant at notere sig, at de kommende 15 danske MEP'er vil have indflydelse på området for retlige og indre anliggender, som er et lovgivningsområde i svag vækst, men hvor Danmark i Rådet har begrænset indflydelse pga. retsforbeholdet.

EU's indflydelse i den danske lovgivning

I 2015 offentliggjorde Tænk tanken EUROPA en opgørelse, der forsøger at estimere, hvor stor del af dansk lovgivning, der udspringer fra EU.[1](#)

Med dette korte brief vil vi opdatere denne tidligere opgørelse og kigge på udviklingen i en syvårig periode fra 2016 - 2022, og sammenholde resultaterne fra perioden 2010 - 2015. Det er værd at bemærke, at denne kvantitative opgørelse kun giver en vinkel på, hvordan man kan opgøre EU's indflydelse på dansk lovgivning, jf. tidligere opgørelse og diskussionen heri om, hvordan man "måler" indflydelse[2](#), og

denne måling kan derfor ikke siges at være et udtryk for EU's kvalitative påvirkning af dansk ret.

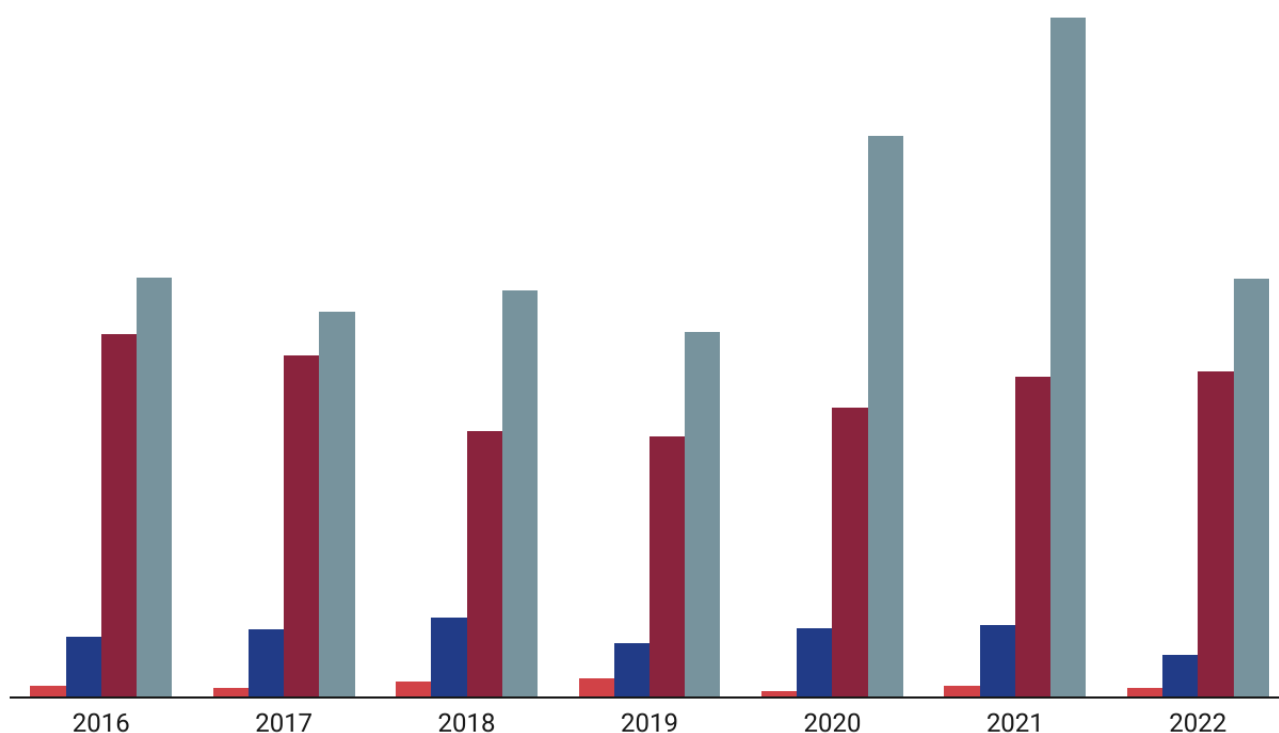
Den nye opgørelse viser, at andelen af gældende dansk lovgivning, der implementerer EU-direktiver, er faldet en anelse fra 14% (2010 – 2015) til 12% (2016 – 2022). Hvis man tilføjer EU-forordningerne til regnestykket, så udgør EU-lovgivningen 54% (2016 – 2022) af al gældende dansk ret, der er blevet vedtaget i Danmark i perioden. Dette tal er faldet fra 58% (2010 – 2015).

Figur 13

Stigning i dansk lovgivning relativt til EU-lovgivning

Antal retsakter

■ EU-direktiver ■ Danske love ■ EU-forordninger ■ Danske bekendtgørelser

Kilde: Tænketanken EUROPA på baggrund af Retsinformation og EUR-LEX • Lavet med Datawrapper

Sammenlignet med opgørelsen fra 2015 fylder EU derfor nu en smule mindre i dansk lovgivning. En vigtig forklaring på dette er, at Danmark har øget sin nationale regelaktivitet, mens antallet af nye EU-direktiver og -forordninger er forblevet relativt stabilt gennem årene.⁴ Det er altså derfor primært Danmarks stigende regelaktivitet,

der har ført til, at EU-lovgivningen nu kvantitativt spiller en mindre rolle i dansk lovgivning.

Opgørelsesmetode

For at kunne sammenligne den nuværende opgørelse med Tænk tanken EUROPA's opgørelse fra 2015, har vi taget udgangspunkt i den samme metodiske fremgangsmåde. Det betyder, at vi har inkluderet alle retsakter, inklusive delegerede forordninger og direktiver, samt gennemførelsesforordninger og -direktiver. Dette medfører, at vi også medregner regler af mere teknisk karakter, der ikke nødvendigvis har en indflydelse på den generelle retsstilling i Danmark (se kilde nedenfor). Overordnet set får vi med denne metode dog det mest gennemgående billede for al lovgivning fra EU, der kunne påvirke dansk lovgivning.

Kilde: [UUU alm. del – svar på spørgsmål 85 fra Eva Kjer Hansen stillet den 25. september 2019 til udenrigsministeren](#)

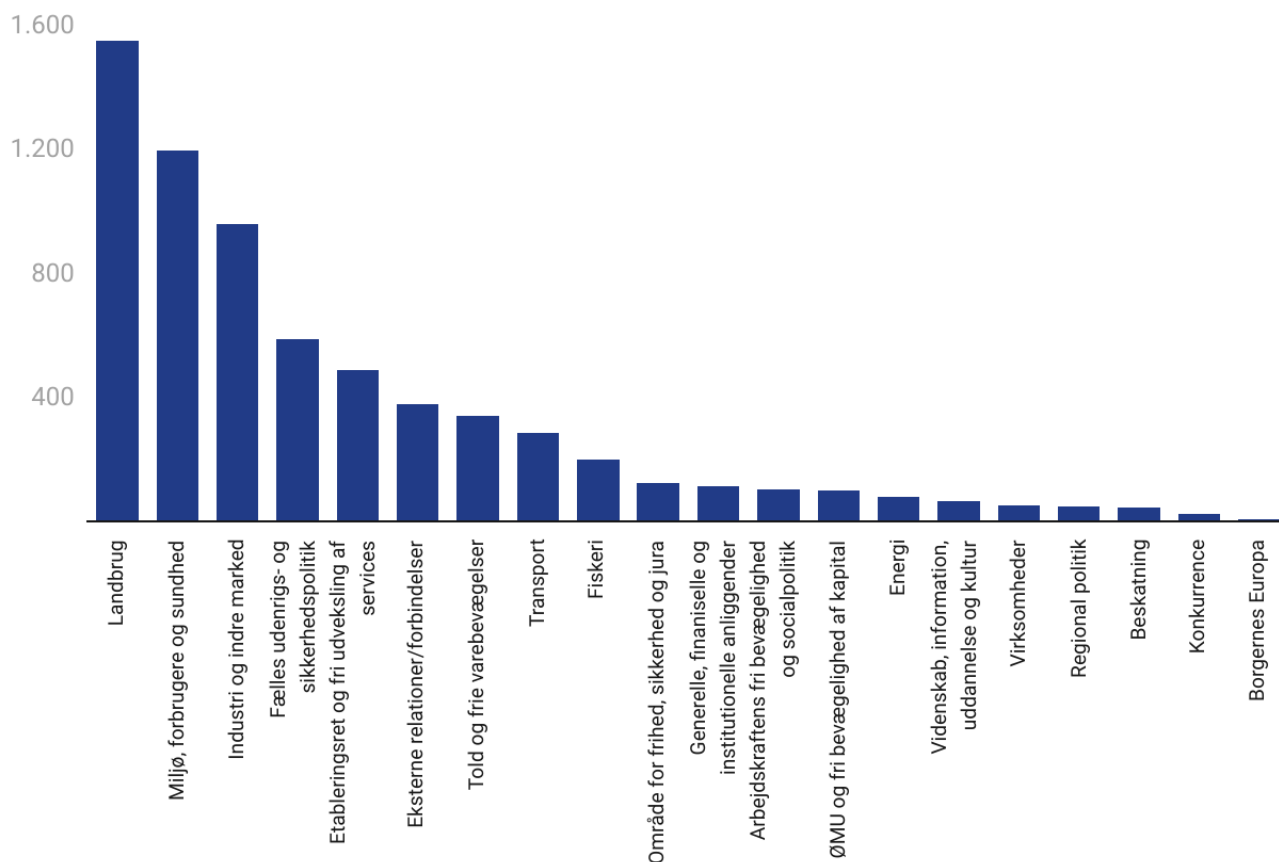

Kernen i EU-samarbejdet fylder stadig meget

Når man kigger på de politikområder, som EU-direktiverne og -forordningerne adresserer, så fylder de traditionelle EU-samarbejdsområder stadig mest. En fordeling af EU-forordningerne på politikområder viser, at landbrug og det indre marked og told fortsat figurerer højt på listen.⁵ Disse områder har hhv. en plads som nr. 1, 3 og 7. Miljø, forbrugere og sundhed ligger også højt, mens området for fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP) er rykket op på listen i den nye opgørelse.

Figur 2

EU-forordninger i perioden 2016 - 2022, fordelt på politikområder

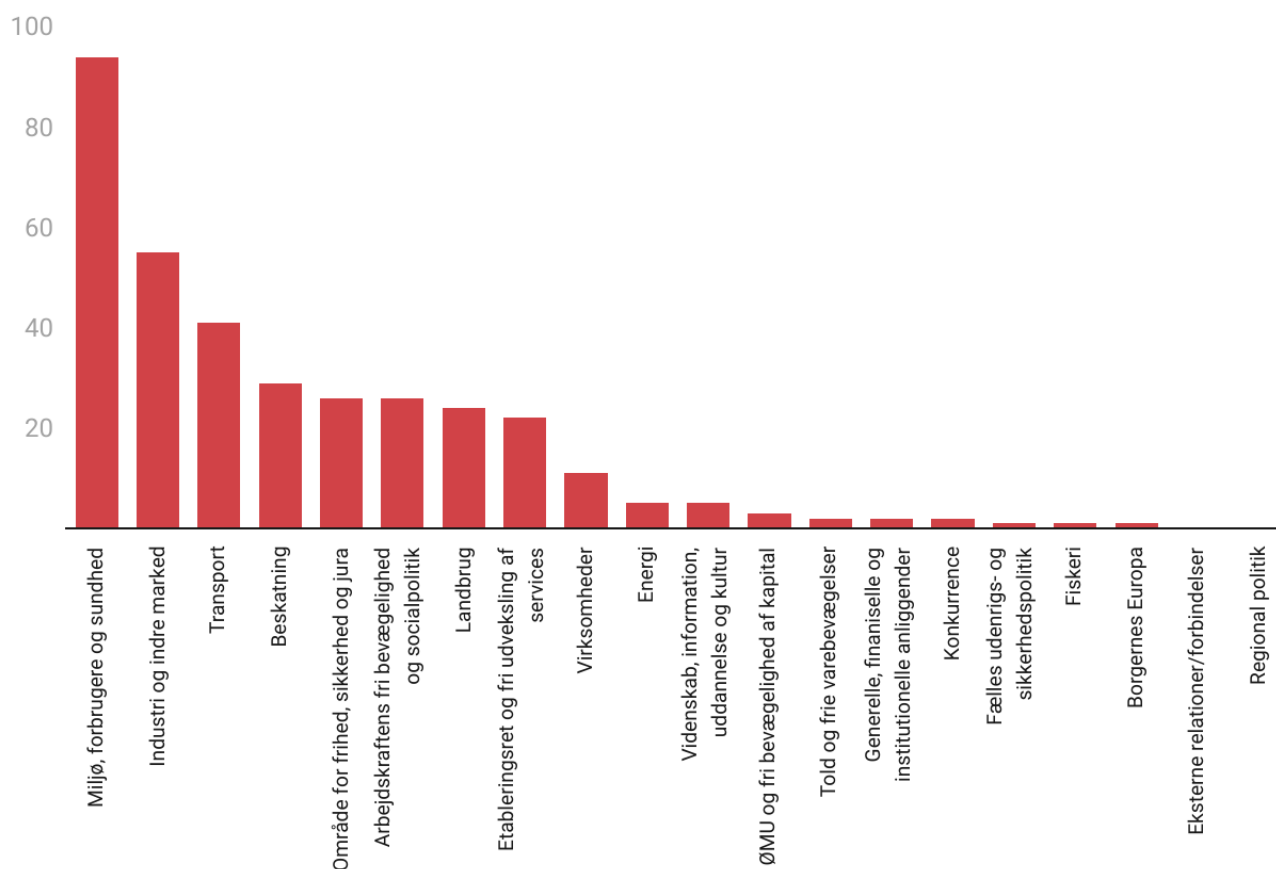

Kilde: Tænketanken EUROPA på baggrund af EUR-LEX • Lavet med Datawrapper

Hvis man fokuserer på direktiver, så rykker særligt beskatning og transport højere op på listen, ligesom området for frihed, sikkerhed og jura er steget en anelse ift. forrige opgørelse.

Figur 3

EU-direktiver i perioden 2016 - 2022, fordelt på politikområder

Kilde: Tænketanken EUROPA på baggrund af EUR-LEX • Lavet med Datawrapper

De danske ministerier og EU

Ser man på de danske ministerier, hvor mest lovgivning er knyttet til EU, så træder Erhvervsministeriet, Miljøministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Transportministeriet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet frem.

Metodisk usikkerhed

Briefets data om danske love og bekendtgørelser er baseret på søgninger i databasen Retsinformation, hvor man kan sortere alle danske love og bekendtgørelser efter, om der er tilknyttet en EU-implementeringsnote.

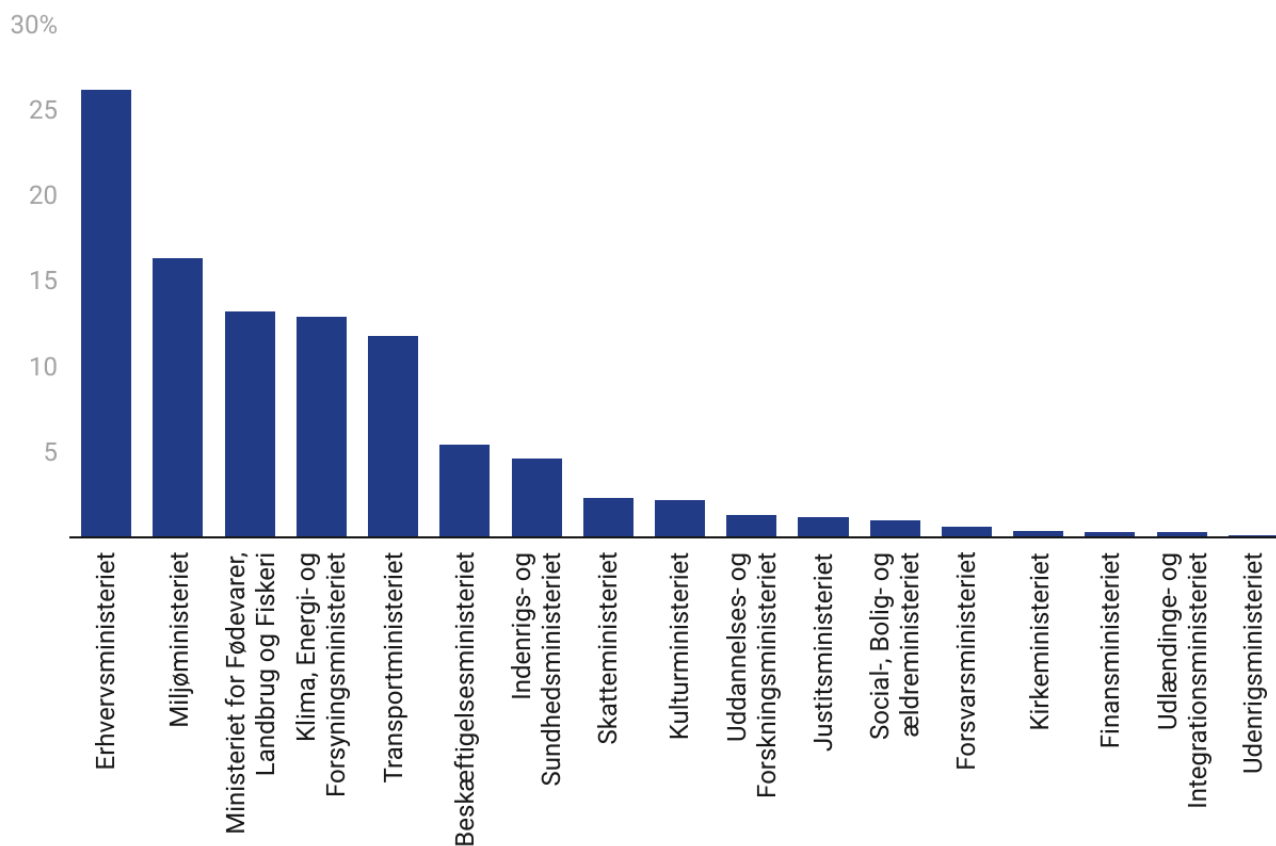
Det er de danske ministerier, der har til opgave at oplyse om, hvorvidt der skal knyttes en EU-implementeringsnote, når de indberetter nye love og bekendtgørelser. En manglende systematik i disse indberetninger over tid kan have påvirket data med en særlig risiko for underberetning.

Når man sammenholder vores resultater med andre opgørelser, er resultaterne dog relativt ens (se f.eks. Blom-Hansen, J. et al. (2021) 'Kapitel 3. Udviklingen i EU-regler og dansk lovgivning', i Det nationale råderum ved gennemførelse af EU-regler, 1. udgave, Kbh: Djøf, s. 72, figur 3.6.)

Figur 4

Andel af danske love og bekendtgørelser med EU-implementeringsnote, i perioden 2016 - 2023

Kilde: Tænk tanken EUROPA på baggrund af Retsinformation • Lavet med Datawrapper

Det er ikke overraskende, at Erhvervsministeriet har så fremtrædende en rolle. En forudsætning for et fungerende indre marked i EU er, at de forskellige medlemslande ensarter deres erhvervslovgivning, så der er standardiserede vilkår for f.eks. konkurrenceforhold og regler omhandlende varer & tjenesteydelser mv.[6](#) Miljø- og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har ligeledes en fremtrædende rolle bl.a. fordi, at EU har opprioriteret klimadagsordnen, eks. ved at sætte nye ambitioner for reduktion af CO2-udledning med Den europæiske grønne pagt.[7](#)

Europa-Parlamentet som medlovgiver og det forestående EP-valg

Hvad kan disse opgørelser så bruges til? I lyset af det forestående Europa-Parlamentsvalg i juni 2024, er det interessant at se, hvilke politikområder som EU regulerer og hvordan mandatfordelingen i Europa-Parlamentet kan være afgørende for, hvilke EU-direktiver og -forordninger, der bliver stemt igennem.

Den almindelige lovgivningsprocedure i EU

Den mest anvendte måde at træffe beslutninger på i EU er gennem den almindelige lovgivningsprocedure. Den bliver anvendt i over 90 pct. af alle EU's politikområder, f.eks. miljø, forbrugerbeskyttelse, indre marked og politi- og strafferet.

Når et forslag til en ny EU-lovgivning bliver behandlet efter den almindelige lovgivningsprocedure, er både Europa-Parlamentet og Ministerrådet lovgivere. Det betyder, at folkevalgte politikere i Europa-Parlamentet og de nationale ministre i Ministerrådet skal blive enige om en lovtekst, før den kan blive til EU-lovgivning.

Et lovforslag kan maksimalt komme igennem 3 behandlinger i Europa-Parlamentet. Dog vedtages de fleste lovforslag typisk allerede efter førstebehandling efter såkaldte trilogforhandlinger med de andre EU-institutioner, Ministerrådet og Kommissionen.

Kilde: [EU-Oplysningen](#)

Et eksempel på en forordning, der for nyligt har været stærkt debatteret i Europa-Parlamentet, er EU's naturgenopretningslov, som hører under området for miljø, forbrugere og sundhed.⁸ Særligt højrefløjen i Europa-Parlamentet, anført af den største gruppe i Parlamentet, Det Europæiske Folkeparti (EPP), har været kritiske overfor lovgivningen, der har til formål at frede mindst 20% af EU's landareal, som de argumenterede for vil resultere i færre jobs og dyrere fødevarerprodukter.⁹

I sidste ende blev forordningen vedtaget med et ganske snævert flertal. Men den er et godt eksempel på den rolle, som Europa-Parlamentet spiller i den almindelige lovgivningsprocedure, når EU vedtager lovgivning, der senere vil gælde i Danmark.

Det er også værd at notere sig, at de 15 medlemmer af Europa-Parlamentet, som danskerne skal vælge til næste juni, kommer til at have medindflydelse på forslag inden for området frihed, sikkerhed og jura, der er i svag vækst, men som Danmark i vidt omfang ikke er med til at vedtage i Ministerrådet pga. retsforbeholdet.

[1thinkeuropa.dk/notat/2015-06-hvor-meget-paavirker-eu-dansk-lovgivning](https://thinkeuropa.dk/notat/2015-06-hvor-meget-paavirker-eu-dansk-lovgivning)

[2www.eu.dk/da/faq/alle-faqs/hvor-meget-paavirker-eu-den-danske-lovgivning](https://www.eu.dk/da/faq/alle-faqs/hvor-meget-paavirker-eu-den-danske-lovgivning);

Det kan f.eks. diskuteres, hvorvidt det giver mening at medtage forordninger i en opgørelse, der modsat direktiver som udgangspunkt gælder direkte og ikke skal omsættes til dansk ret. Det kan også diskuteres hvorvidt det giver mening, at f.eks. en forordning om sortsbeskyttelse for visse plantearter og den omfattende GDPR-forordningen skal vægtes ens ift. indflydelse på dansk lovgivning.

[3](#)Følgende figur er inklusive historiske retsakter for at give det mest fyldestgørende billede af lovaktiviteten i Danmark og EU, og for at kunne sammenligne lovaktiviteten over en længere periode. Hvis man begrænser søgningen til gældende retsakter, vil man ekskludere meget lovgivning, som er blevet vedtaget, men som ikke længere er gældende.

[4](#)Blom-Hansen, J. et al. (2021) 'Kapitel 3. Udviklingen i EU-regler og dansk lovgivning', i Det nationale råderum ved gennemførelse af EU-regler, 1. udgave, Kbh: Djøf.

[5](#)Blom-Hansen, J. et al. (2021) 'Kapitel 3. Udviklingen i EU-regler og dansk lovgivning', i Det nationale råderum ved gennemførelse af EU-regler, 1. udgave, Kbh: Djøf

[6www.eu.dk/da/politikker/det-indre-marked](https://www.eu.dk/da/politikker/det-indre-marked)

[7www.consilium.europa.eu/da/policies/green-deal/](https://www.consilium.europa.eu/da/policies/green-deal/)

[8www.politico.eu/article/how-repairing-nature-became-the-eus-most-contentious-green-project/](https://www.politico.eu/article/how-repairing-nature-became-the-eus-most-contentious-green-project/)

[9www.theguardian.com/world/2023/jul/12/eu-passes-nature-restoration-law-vote-meps](https://www.theguardian.com/world/2023/jul/12/eu-passes-nature-restoration-law-vote-meps)